

อ ติ ธิ ร ร ม

แ ล ะ ธิ ร ร ม ท า ย า ท

ดูก่อนวาเสฏฐะ ผู้ใดมีศรัทธาตั้งมั่น ฝังรากลงแล้ว
ดำรงอยู่ได้มั่นคง ไม่สามารถชักนำไปในทางอื่นได้ ผู้นั้นควร
กล่าวอย่างนี้ว่า เราเป็นบุตรของพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นโอรส
เกิดแล้วจากพระโอษฐ์ เป็นบุตรเกิดแล้วโดยธรรม อัมมธรรม
เนรมิตแล้ว เป็นธรรมทายาท

ญาติธรรมและธรรมทายาท

๖๖

ธรรมกายเป็นหลักของพระพุทธศาสนา เมื่อเข้าถึงพระธรรมกายแล้ว จะเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ผู้รู้ คือ ผู้รู้ความเป็นจริงของชีวิตทั้งหลายทั้งมวล เป็นการรู้เห็นตามความเป็นจริง การรู้แบบนี้เรียกว่า ตรัสรู้ คือ ความรู้ที่เกิดจากการเห็นแจ้งด้วยตาธรรมกาย และหยั่งรู้ได้ด้วยญาณทัสสนะของธรรมกาย ธรรมกายนั้นจะรู้เห็นตลอดหมดในภพทั้งสามตามความเป็นจริง

มนุษย์ในโลกนี้ยังหลับอยู่ในโลกของความฝัน อยู่ในสิ่งที่ไม่เป็นความจริง ยังเพลิดเพลिनอยู่ในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส อันเป็นมายาของชีวิต ต่อเมื่อเข้าถึงธรรมกาย จึงจะอยู่ในโลกของความเป็นจริง เป็นผู้ตื่นแล้วจากการหลับคือกิเลส และยังได้ชื่อว่า เป็นผู้ตื่นเบิกบานแล้ว สภาวะธรรมที่ได้สละความเบิกบานนั้น มนุษย์ยังไม่รู้จัก เมื่อเข้าถึงธรรมกายแล้ว ความเบิกบานที่หลังไหลออกมาจากศูนย์กลางกายของธรรมกาย จะขยายจิตให้กว้างขวางออกไป ทำให้เกิดความสดชื่น เบิกบาน อิ่มเต็มอยู่ภายในตัว อยากจะยิ้มแย้มและมีความปรารถนาดีกับทุกคนในโลก ดังนั้น เมื่อเข้าถึงธรรมกายแล้ว จึงเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน พระพุทธศาสนาเริ่มต้นตรงที่เข้าถึงธรรมกายนี้เอง

พระลัทธิลัทธิพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ธรรมทายาทสูตร ว่า

“ดูก่อนวาเสฏฐะ ผู้ใดมีศรัทธาตั้งมั่น ฝักรากลงแล้ว

ญาติธรรมและธรรมทายาท

๖๗

ดำรงอยู่ได้มั่นคง ไม่สามารถชักนำไปในทางอื่นได้ ผู้นั้นควรกล่าวอย่างนี้ว่า เราเป็นบุตรของพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นโอรสเกิดแล้วจากพระโอษฐ์ เป็นบุตรเกิดแล้วโดยธรรมอันธรรมเนรมิตแล้ว เป็นธรรมทายาท”

สังคัมที่ประกอบด้วยครอบครัว มีการสืบทอดทายาทกันเป็นปกติ ใครมีสติปัญญาความสามารถ ก็จะดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียงเกียรติคุณของวงศ์ตระกูลได้ ส่วนการสืบทอดทายาททางธรรมนั้น ต้องอาศัยความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้หลักสำคัญว่า หากบุคคลใดมีศรัทธาหนักแน่นมั่นคงในพระรัตนตรัย ผึงรากแห่งศรัทธาหยั่งลงลึก จนกระทั่งดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง เป็นอจลศรัทธา ไม่ง่อนแง่นคลอนแคลนในพระรัตนตรัย แม้ใครจะชักจูงโน้มน้าวให้ไปศรัทธาในสิ่งอื่นที่ไม่ใช่พระรัตนตรัย ไม่ใช่พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ก็ไม่ไปทั้งนั้น ทั้งนี้เพราะบุคคลนั้นได้รู้ชัดแจ้งในธรรมที่ได้เข้าถึงแล้ว

บุคคลใดที่มีคุณสมบัติเช่นนี้ พระบรมศาสดา ตรัสว่า “บุคคลนั้นควรอย่างยิ่งที่จะกล่าวว่า เป็นบุตรของพระตถาคตเจ้า เป็นโอรสเกิดแล้วจากพระโอษฐ์ เป็นบุตรเกิดแล้วโดยธรรมอันธรรมเนรมิตแล้วเป็นธรรมทายาท” ผู้ที่นับถือพระรัตนตรัยนั้น

ญาติธรรมและธรรมทายาท

๖๘

บางคนเป็นได้เพียงแค่ผู้สัการะนบถือ บางคนมีโอกาสได้บวชเป็นส่วนหนึ่งของพระรัตนตรัย บางคนได้บรรลุนิพพาน เข้าถึงพระรัตนตรัยภายในไปตามลำดับ บุคคลที่ได้เข้าถึงพระรัตนตรัยเช่นนั้น ได้ชื่อว่าเป็นธรรมทายาทอย่างสมบูรณ์

*ดังเรื่องของ **พระเจ้าอโศกมหาราช** พระองค์ทรงสละพระราชทรัพย์ถึง ๙๖ โกฏิเพื่อสร้างพระวิหาร ๘๔,๐๐๐ หลัง ในวันฉลองพระวิหาร พระองค์ได้ประทับยืนอยู่ที่ อโศการาม ทรงเหลียวดูตลอดทั้งสี่ทิศ ได้ทอดพระเนตรเห็นชมพูทวีปซึ่งมีมหาสมุทรเป็นที่สุดโดยรอบและพระวิหาร ๘๔,๐๐๐ หลัง ที่รุ่งโรจน์อยู่ด้วยการบูชาอันยิ่งใหญ่ ทรงเกิดปิติปราโมทย์ใจอย่างท่วมท้น ดำริว่า ความปิติปราโมทย์เห็นปานนี้ เคยเกิดขึ้นแก่ใครบ้างไหม

พระองค์ตรัสถามพระภิกษุสงฆ์ว่า “ข้าแต่พระคุณเจ้าผู้เจริญ ในพระศาสนาของพระทศพลโลกนาถเจ้าของเราทั้งหลาย มีใครบ้างได้สละทรัพย์บริจาคอย่างมากมาย การบริจาคของใครเล่ายิ่งใหญ่เช่นนี้บ้าง” พระโมคคัลลิสบุตรติสสเถระได้ถวายพระพรว่า “มหาบพิตร ขึ้นชื่อว่าผู้ถวายปัจจัยใน

ญาติธรรมและธรรมทายาท

๖๕

พระศาสนาของพระทศพลเช่นกับพระองค์ แม้พระตถาคตเจ้า
ยังทรงพระชนมชีพอยู่ ก็ไม่มีใครเลยที่จะทรงบริจาคว่างใหญ่
เท่ากับพระองค์”

พระราชาสดับคำของพระเถระแล้ว ทรงปีติโสมนัสเป็น
อย่างยิ่ง ที่ไม่มีผู้ใดถวายพระวิหารได้ยิ่งกว่าพระองค์ ทรงดำริว่า
“เราได้ขอยกพระพุทธรูปศาสนาให้สูงเด่น เมื่อเป็นเช่นนี้ เราจะ
ได้ชื่อว่าเป็นทายาทแห่งพระศาสนาหรือยังหนอ” จึงตรัสถาม
อีกว่า “พระคุณเจ้าผู้เจริญ โยมได้ชื่อว่าเป็นทายาทของ
พระพุทธรูปศาสนา แล้วหรือยัง”

พระเถระได้ฟังพระราชดำรัสแล้ว มองเห็นอุปนิสัยของ
พระราชโอรสของพระองค์ว่า ถ้าออกบวชแล้ว พระพุทธรูปศาสนา
จักแผ่ขยายตั้งมั่นสถิตสถาพรสืบต่อไป จึงตอบกับพระราชว่า
“ขอถวายพระพรมหาบพิตรผู้ที่จะเป็นทายาทแห่งพระพุทธรูปศาสนา
หาใช่เป็นด้วยเหตุเพียงเท่านี้ไม่ อีกอย่างผู้ที่ได้ถวายปัจจัย
ไทยธรรม ได้ชื่อว่าเป็นทายกทายิกาหรือเป็นอุปัฏฐากเท่านั้น
ยังไม่ได้ชื่อว่าเป็นทายาทในพระพุทธรูปศาสนา”

พระราชตรัสถามว่า “ข้าแต่พระคุณเจ้าผู้เจริญ ถ้า
เช่นนั้น ทายาทแห่งพระพุทธรูปศาสนาจะมีได้อย่างไรเล่า”
พระเถระถวายพระพรว่า “มหาบพิตร บุคคลใดเป็นผู้มีศรัทธา

สวนปัทนาและสวนทายาท

๓๐

ในพระรัตนตรัย ได้ถวายบุตรธิดาผู้เป็นที่รักของตนบวชในพระพุทธศาสนา บุคคลนั้นได้ชื่อว่าเป็นทายาทในพระพุทธศาสนา”

เมื่อพระเถระถวายพระพรดังนั้นแล้ว พระเจ้าอโศกมหาราชทรงดำริว่า “เราแม้บริจาคทานถึงเพียงนี้ ก็ยังไม่ได้ชื่อว่าเป็นทายาทแห่งพระพุทธศาสนาเลย” ทรงปรารถนาความเป็นทายาท จึงทอดพระเนตรเหลียวดูช่างโน้นช่างนี้ ทอดพระเนตรเห็นพระมหินทกุมารซึ่งประทับยืนอยู่ในที่ไม่ไกล ทรงรำพึงว่า “เราประสงค์จะสถาปนาพระกุมารนี้ไว้ในตำแหน่งอุปราช แต่ตำแหน่งนั้นก็ไม่ประเสริฐกว่าการเป็นสมณะ เพราะการบรรพชาเป็นสิ่งประเสริฐกว่าตำแหน่งอุปราชอย่างเทียบกันไม่ได้” พระราชาจึงรับสั่งกับพระกุมารว่า “ลูกเอ๋ย ลูกสามารถบวชให้พ่อได้ไหม”

นับตั้งแต่ **พระติสสกุมาร** พระอนุชาต่างพระมารดาของพระเจ้าอโศกทรงผนวชแล้ว **พระมหินทกุมาร** ก็มีพระประสงค์อยากจะออกผนวชด้วยเช่นกัน เมื่อพระกุมารได้สดับพระราชประสงค์ของพระบิดาเช่นนั้น เกิดความปีติปราโมทย์ใจเป็นอย่างยิ่ง รีบกราบทูลว่า “หม่อมฉันมีความปรารถนาจะบวชอยู่แล้ว ถ้าทูลกระหม่อมทรงอนุญาต หม่อมฉัน ก็จะบวช”

ญาติธรรมและธรรมทายาท

๓๑

ขณะเดียวกันนั่นเอง พระราชธิดาชื่อ **สังฆมิตตา** ประทับยืนอยู่ข้างๆ ทรงมีความประสงค์จะผนวชเช่นกัน จึงได้ทูลขออนุญาตพระราชอา พระราชาทรงอนุโมทนาต่อพระโอรสและพระราชธิดาด้วยพระทัยที่เบิกบาน ทรงตรัสกับพระภิกษุสงฆ์ว่า “ข้าแต่พระคุณเจ้าทั้งหลาย จงให้โอรสและธิดาทั้งสองบวชแล้วกระทำโยมให้เป็นทายาทในพระพุทธศาสนาเถิด”

พระสงฆ์ รับพระราชดำรัสแล้ว ก็ให้พระกุมารบรรพชา โดยมีพระโมคคัลลีสบุตรตีสเถระเป็นพระอุปัชฌาย์ มีพระมหาเถรเถระเป็นอาจารย์ พระมัชฌันติกเถระเป็นอาจารย์

พระราชกุมารบังเกิดความเลื่อมใสในพระรัตนตรัย มีใจที่ผ่องใสหยุดนิ่งดีแล้ว ในวันอุปสมบทนั่นเองก็ได้บรรลุเป็นพระอรหันต์พร้อมด้วยปฏิสัมภิทาญาณ ส่วนพระอาจารย์ของพระนางสังฆมิตตาราชธิดาชื่อว่า อายุपालิตเถรี พระอุปัชฌาย์ชื่อว่า รัมมपालิตเถรี เมื่อพระนางสังฆมิตตาผนวชแล้ว ได้ตั้งใจประพฤติธรรมไม่นานก็ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันตเถรีเช่นกัน

พระราชกุมารและพระราชธิดาของพระเจ้าอโศกมหาราชเมื่อผนวชแล้ว ทั้งสองพระองค์ได้เป็นกำลังสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กว้างไกลออกไป โดยเฉพาะพระมหินทเถระได้นำพระพุทธศาสนาไปเผยแผ่ยังประเทศลังกา นำพาหมู่ชนใน

ญาติธรรมและธรรมทายาท

๓๒

ที่นั่นให้ได้พบแสงสว่างแห่งพระลัทธิธรรม ทำให้ผู้มีบุญทั้งหลาย
ได้บรรลุมรรคผลนิพพานกันมากมาย อย่างน้อยก็มีสุคติโลก
สวรรค์เป็นที่ไป

จะเห็นได้ว่า แม้พระเจ้าอโศกมหาราชทรงสละพระราช-
ทรัพย์ถึง ๙๖ โกฏิ สร้างพระวิหาร ๘๔,๐๐๐ หลัง ไว้ในพระพุทธ-
ศาสนา พระองค์ทรงเป็นได้เพียงแคโยมอุปฐากเท่านั้น
ครั้งทรงถวายพระกุมารและพระราชธิดา ผู้เป็นประดุจแก้วตา
ดวงใจไว้ในพระพุทธศาสนา จึงได้ชื่อว่าเป็นทายาทในพระพุทธ
ศาสนาอย่างแท้จริง พระมหินทเถระและสังฆมิตตาเถรี เมื่อบวช
แล้วทำให้พระราชบิดาได้เป็นทายาทกับพระพุทธศาสนา
และทั้งสองพระองค์ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ ได้ชื่อว่าเป็น
ทั้งศาสนทายาทและธรรมทายาทตามพุทธประสงค์อย่าง
ภาคภูมิใจ และยังได้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเกิดมาเป็น
มนุษย์อีกด้วย

พวกเราทุกคน หากใครอยากจะเป็นทายาทกับ
พระพุทธศาสนา ก็ให้ส่งกุศลบุตรเข้ามาบวชในร่มเงาवर
พระพุทธศาสนา จะบวชเป็นสามเณรภาคฤดูร้อนตามวัดวา
อารามต่างๆ ที่มีการจัดอบรมกัน หรือถ้าใครมีกุลธิดาก็ให้
มาอบรมธรรมทายาทหญิงก็ได้เช่นกัน เมื่อเราทำได้ดังนี้ จึง

ญาติธรรมและธรรมทายาท

๓๓

จะได้ชื่อว่าเป็นทายาทกับพระพุทธศาสนา ได้เป็นทั้งโยม
อุปัชฌาย์และเป็นธรรมทายาท คือ ญาติทางพระพุทธศาสนาด้วย
และยังถ้าใครได้เข้าถึงธรรมกายก็จะได้ชื่อว่า เป็นธรรมทายาท
อย่างแท้จริง ขอให้ตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรมกันให้เต็มที่ จะได้
เข้าถึงธรรมกายภายในกันทุกๆ คน แล้วเราก็จะสมปรารถนา มี
แต่ความสุขความภาคภูมิใจในการที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์และ
สมหวังดังเป้าหมายที่ได้ตั้งใจไว้ดีแล้ว

